

บทที่ 5

บทสรุป

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 สรุปผล ดังนี้

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและขนาดของสถานศึกษา พบว่า

จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ปีการศึกษา 2553 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 117 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาได้แก่ระดับปริญญาตรี เป็นผู้บริหารที่มีระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ระหว่าง 10-20 ปีมากที่สุด รองลงมาคือมีระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่น้อยกว่า 10 ปี และมีระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่มากกว่า 20 ปีขึ้นไปน้อยที่สุด เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมากที่สุด รองลงมาคือผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า มีระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละภารกิจพบว่า

2.1 ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา พบว่า มีระดับการบริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีระดับการบริหารสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีระดับการบริหารต่ำสุด คือ

ผู้บริหารจัดให้มีการศึกษาดูงานจากโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ที่มีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จหรือมีคุณภาพดี เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในการพัฒนา

2.2 ภารกิจที่ 2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีระดับการบริหารอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการบริหารระดับมากที่สุด คือ หลักสูตรสถานศึกษาแต่ละชั้นมีการจัดทำสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นตามกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และข้อที่มีระดับการบริหารต่ำสุด คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน

2.3 ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า มีระดับการบริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีระดับการบริหารสูงสุด คือ ผู้บริหารกำหนดให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อที่มีระดับการบริหารต่ำสุด คือ ผู้บริหารนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.4 ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร พบว่า มีระดับการบริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีระดับการบริหารสูงสุดมี 2 ข้อ คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริงและผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดให้มีสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพียงพอตามสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความเหมาะสมของผู้เรียน ข้อที่มีระดับการบริหารต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้หลากหลายเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาและชุมชน

2.5 ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล พบว่า มีระดับการบริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีระดับการบริหารสูงสุด คือ ผู้บริหารจัดระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ข้อที่มีระดับการบริหารต่ำสุด คือ ผู้บริหารสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและรายงานต่อผู้เกี่ยวข้องและชุมชนเป็นประจำ

3. ผลการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

3.1 ผลการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายการกิจ พบว่าทุกภารกิจผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารน้อยกว่า 10 ปี ระหว่าง 10-20 ปี และมากกว่า 20 ปีขึ้นไป มีระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายการกิจ พบว่าทุกภารกิจผู้บริหารที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารน้อยกว่า 10 ปี ระหว่าง 10-20 ปี มากกว่า 20 ปีขึ้นไป มีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายการกิจทั้ง 5 ภารกิจ มีระดับการบริหารอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญในการบริหารหลักสูตร และเป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนหัวใจในการดำเนินงานความสำเร็จ ผู้บริหารจึงเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการใช้หลักสูตรในสถานศึกษาโดยตรง จึงต้องมีความเข้าใจสามารถให้ความรู้แก่ครูผู้สอนและถือเป็นหน้าที่ในการจัดวัสดุหลักสูตร สื่อ พร้อมทั้งการติดตามประเมินผลประสานงานด้านหลักสูตรที่นำไปใช้ซึ่งสอดคล้องกับ รุจิรุ ภูสาระ (2545, หน้า 154-159) ได้กล่าวถึง การบริหารหลักสูตรไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ย่อมมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีหลักการบริหารหลักสูตรที่ดี โดยมีการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาทั้งในด้านการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสถานศึกษา มีขั้นตอนในการจัดทำหลักสูตร มีการวางแผนดำเนินการใช้

หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน มีการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและมีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2538, หน้า 170) ซึ่งเสนอไว้ว่า หลักการบริหารหลักสูตร ต้องมีการวางแผนหลักสูตร การสนับสนุนการใช้หลักสูตร การตรวจสอบคุณภาพการใช้หลักสูตรการนิเทศ การกำกับดูแลการใช้หลักสูตร การประเมินตนเองที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และการวางแผนการประเมินการใช้หลักสูตร

ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มีระดับการบริหารสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลสูงสุด ครูจึงต้องได้รับการจัดเตรียมให้พร้อม เพื่อการใช้หลักสูตรได้อย่างบรรลุเป้าหมายสูงสุด

ภารกิจที่ 2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มีการบริหารในระดับมากที่สุด คือ หลักสูตรสถานศึกษาแต่ละชั้นมีการจัดทำสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นตามกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นโรงเรียนทุกโรงเรียนจึงต้องมีการจัดทำสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นตามกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า ข้อที่มีระดับการบริหารสูงสุด คือ ผู้บริหารกำหนดให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีวิสัยทัศน์และหลักการที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังนั้นผู้บริหารจึงต้องให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด

ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร พบว่า ข้อที่มีระดับการบริหารสูงสุดมี 2 ข้อ คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริงและผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดให้มีสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพียงพอตามสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความเหมาะสมของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากการจัด

กิจกรรมโดยวิธีต่างๆ อย่างหลากหลายจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงเกิดการพัฒนาตนเองและสังคมคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมของประเทศชาติต่อไป การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน จึงต้องใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้รูปแบบการสอนหรือกระบวนการเรียนการสอนในหลากหลายวิธี ผู้บริหารจึงต้องส่งเสริมให้ครูจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรวมถึงต้องสนับสนุนสื่อการเรียนรู้ วัสดุกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพียงพอเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามที่หลักสูตรกำหนด

ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล พบว่า ข้อที่มีระดับการบริหารสูงสุด คือ ผู้บริหารจัดระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจดีว่าการนิเทศ กำกับและติดตามผลการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่จะช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การพัฒนาคุณภาพการทำงานของครู และบุคลากรภายในสถานศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของผู้เรียน

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียน มีความรู้ ความเข้าใจ มีความชัดเจน มีนโยบายในการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกันรวมถึงกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 พร้อมกันทั่วประเทศในปี 2553 ซึ่งมีการกำหนดแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดต่างก็มีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ไม่แตกต่างกัน

3. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารน้อยกว่า 10 ปี ระหว่าง 10-20 ปี และมากกว่า 20 ปีขึ้นไป มีระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 มีการกำหนดวิธียึดทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการ

เรียนรู้ที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรตามที่แกนกลางกำหนดไว้ จึงทำให้ผู้บริหารที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ต่างกันมีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ควรให้ความสำคัญกับการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินการสร้างหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร และการใช้หลักสูตร เป็นระยะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูในการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เช่น วิธีการสอนแบบใหม่ๆ วิธีการออกแบบสื่อการสอน วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นต้น เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ส่งเสริมสนับสนุนทั้งในส่วนงบประมาณ และเครื่องมือให้เพียงพอในการดำเนินการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จากหน่วยงานต้นสังกัด

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในสถานศึกษา
2. ควรมีการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศและกำกับติดตามการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551